

इयंचशूरेषुराज्ञोदत्तिः प्रत्यक्षापरोक्षाच भवेत् सन्निहितेष्वसन्निहितेषु वा तुल्यास्यादित्यर्थः ॥ २६ ॥ सर्वाभिंशंकी सर्वत्राकृत विश्वासः सर्वहरः सर्वस्वापहारी अमृतजुः अमृतापराधारोपकृत् यतोलुब्धः ॥ २७ ॥
॥ २८ ॥ २९ ॥ ३० ॥ ३१ ॥ ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ असंघातरताः संघातेशरीरेऽप्रीतिमंतो न भवन्ति किंतु तत्साध्ये धर्मे एवेत्यर्थः ॥ ३५ ॥ नेयाः विनेतुं योग्याः संघर्षः पराभिभवस्तच्छीलिनो न ॥ ३६ ॥ कूटं दं

प्रत्यक्षाचपरोक्षाच दत्तिश्चास्य भवेत्समा ॥ एवं कुर्वन्नरेन्द्रोऽपि न खेदमिह विंदति ॥ २६ ॥ सर्वाभिंशंकी नृपतिर्यश्च सर्वहरो भवेत् ॥ सक्षिप्रमनृजुर्लुब्धः स्वजनेनैव बध्यते ॥ २७ ॥ श्रुचिस्तु पृथिवीपालो लोकचित्तग्रहेरतः ॥ न पतत्यरिभिर्ग्रस्तः परितश्चावतिष्ठते ॥ २८ ॥ अक्रोधनोऽत्यव्यसनी मृदुदंडो जितेंद्रियः ॥ राजा भवति भूतानां विश्वास्यो हिमवानिव ॥ २९ ॥ प्राज्ञस्यागगुणोपेतः पररंध्रेषु तत्परः ॥ सुदर्शः सर्ववर्णानां नयापनयवित्तथा ॥ ३० ॥ क्षिप्रकारी जितक्रोधः सुप्रसादो महामनाः ॥ अरोषप्रकृतिर्युक्तः क्रियावानविकल्पनः ॥ ३१ ॥ आरब्धान्येव कार्याणि सुपर्यवसितानि च ॥ यस्य राज्ञः प्रदृश्यंति सराजाराजसत्तमः ॥ ३२ ॥ पुत्रा इव पितुर्गेहे विषये यस्य मानवाः ॥ निर्भया विचरिष्यंति सराजाराजसत्तमः ॥ ३३ ॥ अगूढविभवा यस्य पौराणनिवासिनः ॥ नयापनयवेत्तारः सराजाराजसत्तमः ॥ ३४ ॥ स्वकर्मनिरता यस्य जना विषयवासिनः ॥ असंघातरता दांताः पाल्यमाना यथाविधि ॥ ३५ ॥ वक्ष्यानेया विधेयाश्च न च संघर्षशीलिनः ॥ विषये दानरुचयो नरा यस्य सपार्थिवः ॥ ३६ ॥ नयस्य कूटं कपटं न मायान च मत्सरः ॥ विषये भूमिपालस्य तस्य धर्मः सनातनः ॥ ३७ ॥ यः सत्करोति ज्ञानानि ज्ञेये परहितेरतः ॥ स तां वर्तमानुगस्यागी सराजाराज्यमर्हति ॥ ३८ ॥ यस्य चाराश्च मंत्राश्च नित्यं चैव कृताकृताः ॥ न ज्ञायंते हिरिपुभिः सराजाराज्यमर्हति ॥ ३९ ॥ श्लोकश्चायं पुरागीतो भार्गवेण महात्मना ॥ आख्याते रामचरिते नृपतिं प्रति भारत ॥ ४० ॥ राजानं प्रथमं विंदेत्ततो भार्या ततो धनं ॥ राजन्यसतिलोकस्य कुतो भार्या कुतो धनं ॥ ४१ ॥ तद्राज्ये राज्यकामानां नान्यो धर्मः सनातनः ॥ ऋतेरक्षां तु विस्पष्टां रक्षालोकस्य धारिणी ॥ ४२ ॥ प्राचेतसे न मनुना श्लोकौ चेमावुदाहृतौ ॥ राजधर्मे पुरा जेंद्रता विहैकमनाः शृणु ॥ ४३ ॥ षडेतां पुरुषो जह्याद्विन्नां नावमिवार्णवे ॥ अप्रवक्तारमाचार्यमनधीयानमृत्विजं ॥ ४४ ॥ अरक्षितारं राजानं भार्या चाप्रियवादिनीं ॥ ग्रामकामं च गोपालं वनकामं च नापितं ॥ ४५ ॥ इति श्रीमहाभारतेशांतिप० राजध० सप्तपंचाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५७ ॥ ॥ ५८ ॥

भः कपटं अमृतं मत्सरः परोत्कर्षासहिष्णुत्वं ॥ ३७ ॥ ज्ञानानि ज्ञानयुक्तान्पंडितान् ज्ञेयेशास्त्रार्थपरस्य हितावहेरतः न तु हिंसामये त्यागी दाता ॥ ३८ ॥ कृता अप्यकृता इवेति कृताकृताः ॥ ३९ ॥ ४० ॥ प्रथमं श्रेष्ठं असति अशुभे ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ रक्षैव राज्ञः कर्म तामकुर्वन्न राजा त्याज्य इत्याह प्राचेतस इति ॥ ४३ ॥ ४४ ॥ ४५ ॥ इति शांतिपर्वणिराजध० नैलकंठीये भारतभाष्ये सप्तपंचाशत्तमोऽध्यायः ॥ ५७ ॥ ॥ ५८ ॥